

Infrastrukturdepartementet
Enheten för samhällets digitalisering
li.registrator@regeringskansliet.se

Uppföljning av tidigare remissvar med dnr I2021/00503

[Föreningen XBRL-Sweden](#)¹ skriver till er med anledning av ett tidigare [remissvar](#)² föreningen lämnade på SOU 2021:9, Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen. Föreningen ansåg att utredningen gav bra förslag och pekade ut viktiga funktioner i samhället som ger förutsättningar för en ökad digital transformering av samhället. Vi kan dock konstatera att vi inte sett några initiativ som kan leda till att viktiga funktioner såsom tillitsförteckning för avancerade digitala underskrifter och valideringstjänst kommer på plats.

Sverige har idag lagstiftning som tillåter att underskrifter av årsredovisningar och revisionsberättelser kan ske elektroniskt. Det förutsätter att underskrifterna uppfyller eIDAS-förordningens krav på avancerad elektronisk underskrift. Vi välkomnar alla initiativ som leder mot digitalisering och automatisering. Tyvärr saknas idag rätt förutsättningar och verktyg för att enkelt bedöma om de avancerade elektroniska underskrifter som finns på marknaden uppfyller lagkraven. Det leder till att den tänkta förenklingen och digitaliseringen inte får full effekt.

eIDAS-förordningen ställer vissa krav som en avancerad elektronisk underskrift ska uppfylla.

- Den ska vara unikt knuten till den som har skrivit under handlingen och personen ska kunna identifieras genom underskriften.
- Den ska vara skapad på ett sådant sätt att den som har skrivit under har kontroll över underskriften.
- Ändringar ska kunna upptäckas.

Att för en lekman avgöra om en lösning på marknaden uppfyller alla eIDAS-förordningens krav är knappast möjligt. Även för personer med högteknisk kompetens kan det vara svårt att avgöra om en lösning uppfyller eIDAS-förordningens krav. Många tycks tro att en lösning som använder BankID för att identifiera användaren även uppfyller alla krav, vilket inte alltid är fallet.

XBRL-föreningen genomförde november 2021 till februari 2022 en enkätundersökning med de företag som levererar elektroniska underskrifter. Sammanfattningsvis visade undersökningen att av de som svarade hade endast ett fåtal en lösning som uppfyllde de kriterier som föreningen hade satt upp för att leverera en avancerad elektronisk underskrift. Det finns olika uppfattningar om vilka kriterier som ska gälla och det är möjligt att övriga leverantörers lösningar också uppfyller eIDAS-förordningens krav. Undersökningen visar tydligt på problemet att avgöra om en underskrift är avancerad eller inte.

¹ XBRL.se

² XBRL.se/nyheter/xbrl-sweden-svar-pa-remiss-om-betrodda-tjanster/ -

De avancerade bedömningar som utförs är ofta manuella och tidskrävande vilket motverkar syftet att genom digitalisering effektivisera och automatisera processer. Svårigheten att avgöra om en avancerad elektronisk underskrift uppfyller legala krav leder till att olika parter gör olika bedömningar, vilket kan leda till rättsosäkerhet. Till exempel kan det innebära att styrelseprotokoll, årsredovisning och handlingar enligt aktiebolagslagen skulle kunna vara ogiltiga vid en rättslig prövning.

Enligt avstämning med myndigheter³ som ingår i föreningen delar de uppfattningen att det är svårt att i avsaknad av en nationell tillitsförteckning bedöma vilka digitala underskrifter som uppfyller kriterierna för eIDAS-förordningens krav på avancerad elektronisk underskrift. Skulle en nationell tillitsförteckning finnas på plats skapas förutsättningar för myndigheter och andra att ta emot handlingar direkt från företagarens system vilket underlättar digitaliseringen och förenklar administrationen för såväl näringslivet som myndigheterna.

Kvalificerade elektroniska underskrifter

I utredningen SOU 2023:61, En säker och tillgänglig statlig e-legitimation föreslås att det ska införas en statlig e-legitimation på högsta tillitsnivån. Utredningen föreslår även att den statliga e-legitimationen bör kunna användas för att skapa kvalificerade elektroniska underskrifter. Utredningen ger inga förslag på att genomföra de tidigare förslagen från SOU 2021:9 om att skapa en tillitsförteckning för avancerade elektroniska underskrifter.

XBRL-Sweden välkomnar initiativ som leder till att digital identifiering och underskrift kan utföras med hög tillförlitlighet och tillgänglighet eftersom användningsområdet ökar då det i särskilda fall kan krävas kvalificerade elektroniska underskrifter, det skapar även förutsättningar i samhället att på sikt minska utrymmet för identitetsrelaterad brottslighet.

Föreningen tror inte att ett införande av kvalificerade elektroniska underskrifter kommer ersätta behovet av en tillitsförteckning för avancerade elektroniska underskrifter. Utredningen (SOU 2021:9) konstaterade att användningen av avancerade elektroniska underskrifter i den offentliga förvaltningen är utbredd och att de tillgodosåg deras behov, medan användningen av kvalificerade elektroniska underskrifter endast förekom i begränsad omfattning. Föreningen bedömer att läget idag i stort är oförändrat.

Att en svensk statlig e-legitimation på högsta tillitsnivån ska vara allmänt spridd i samhället och att lösningar som stödjer kvalificerad elektronisk underskrift ska finnas tillgängligt kommer enligt föreningens bedömning ta väldigt lång tid och medföra högre kostnader. Föreningen bedömer därför att avancerad elektronisk underskrift är det alternativ som kommer att användas av företag och organisationer i Sverige under en lång tid framöver.

Användningen av avancerad elektronisk underskrift är idag relativt vanlig bland annat beroende på att det är vad lagstiftning (till exempel årsredovisningslagen och aktiebolagslagen) kräver. Enligt föreningen saknas viktiga funktioner för att en rättssäker och effektiv hantering avseende avancerade elektroniska underskrifter ska uppnås. De insatserna vi anser krävs för att det ska uppnås är relativt små och går snabbt att införa i jämförelse med att få kvalificerad elektronisk underskrift på plats och allmänt använd i samhället.

³ Bolagsverket, Skatteverket och Statistikmyndigheten SCB

Vi har noterat att frågan om avancerad digital underskrift omnämns i slutbetänkande av [Utredningen om säker och tillgänglig digital identitet SOU 2024:45](#)⁴. I betänkandet framgår att Kommissionen ska enligt den reviderade eIDAS-förordningens artikel 26.2 senast den 21 maj 2026 bedöma behovet av en genomförandeakt som pekar ut standarder, specifikationer eller förfaranden för avancerade elektroniska underskrifter.

Föreningens bedömning är att det kommer att gå många år om regeringen tar en avvaktande position och väntar på vad kommissionen anser om behoven av genomförandeakt. Vi anser att de nationella behoven redan finns. Vi vill därför återigen påtala att vår uppfattning är att utredningen (SOU 2021:9) innehåller komponenter som skyndsamt behöver komma på plats för att viktig digitalisering och automatisering inte ska blockeras. Vi vill framföra att införande av en nationell tillitsförteckning och en valideringstjänst är särskilt angeläget. Dessa åtgärder skulle göra stor nytta för privat sektor och samhället samt skynda på digitaliseringen.

Vi står gärna till förfogande för att diskutera frågorna vid ett möte.

Presentation av XBRL Sweden

Föreningen XBRL Sweden består av medlemsorganisationer representerande programvaruföretag, branschorganisationerna FAR och Srf konsulterna, informationsförädlare, företag inom redovisning, revision, och konsultverksamhet, företagatorganisationen Företagarna samt myndigheter.

Vi är en del av ett globalt nätverk och har ett ändamål att främja konceptet Standard Business Reporting / Standardiserad Företagsrapportering i Sverige. I korthet handlar det om att skapa effektiva informationsflöden med information av hög kvalitet baserat på öppna standarder. Fokus är finansiella data och annan affärsdata, till exempel hållbarhetsinformation. Föreningen är unik i det att vi samlar några av våra allra mest centrala aktörer i kretsloppet av verksamhetsinformation.

För XBRL Sweden

Stockholm 2024-06-26

Bo Karlsson
Ordförande

För kännedom

Post- och telestyrelsen
Digg - Myndigheten för digital förvaltning
Klimat- och näringslivsdepartementet
Finansdepartementet

⁴ regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/06/sou-202445/